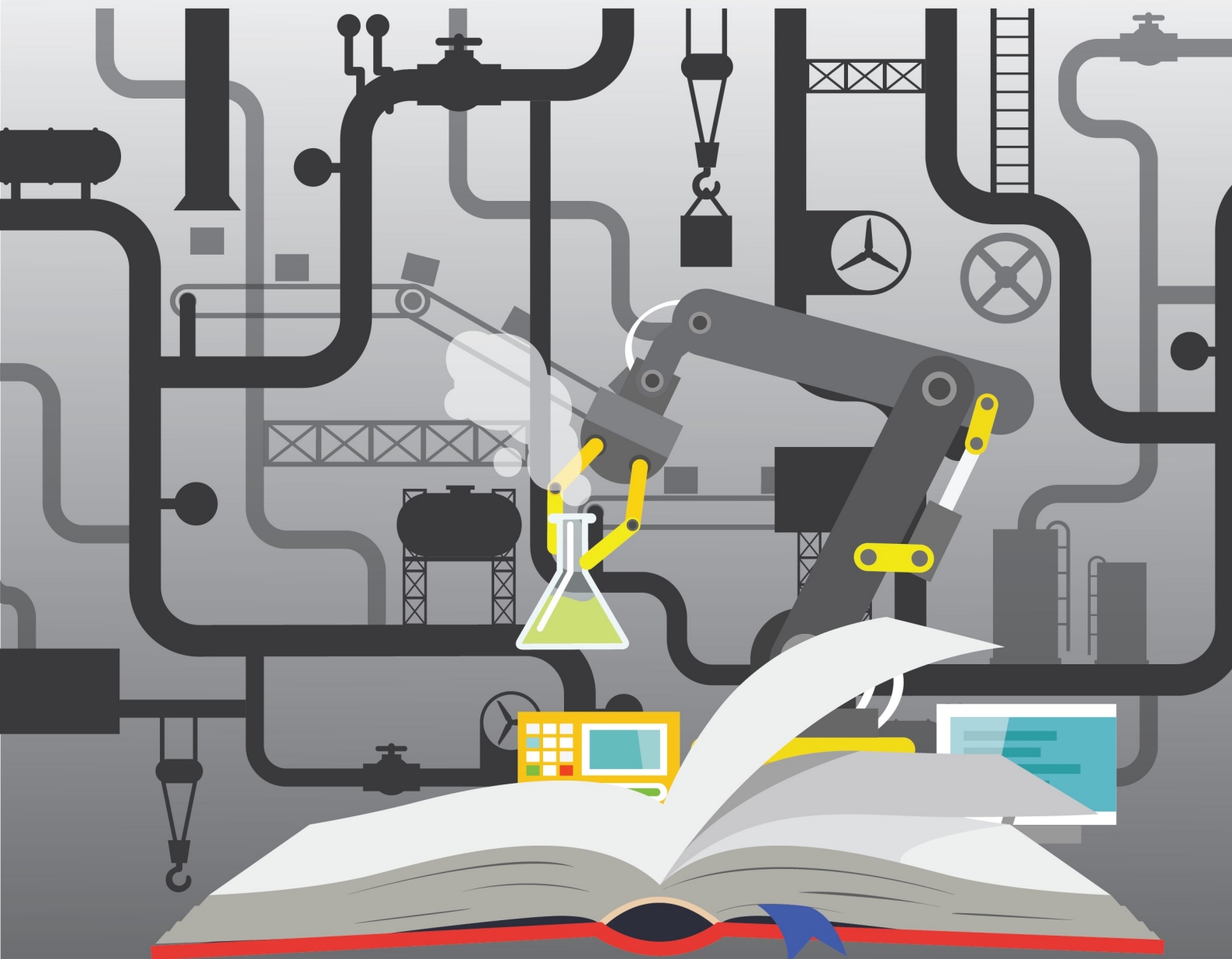

තාක්ෂණවේදය සඳහා විද්‍යාව

10.1 තාපය (ප්‍රසාරණය) අන්‍යාස

රේඛීය ප්‍රසාරණය අභ්‍යාසය

1. දිග 2m වන තඹ කම්බියක උෂ්ණත්වය 20 °C කින් ඉහළ නැංවූ විට එහි දිගෙහි සිදුවන වැඩිවීම කොපමණ ද ?
($\alpha = 1.65 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1}$)
2. 25 °C දී ඇලුමිනියම් දණ්ඩක දිග 4m වේ. එහි උෂ්ණත්වය 75 °C දක්වා ඉහළ නැංවූ විට දණ්ඩේ නව දිග කොපමණ ද?
($\alpha = 2.5 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1}$)
3. 15°C දී ලෝහ කම්බියක දිග 1m වේ 25 °C දී එහි දිග 1.0002m දක්වා වැඩිවේ නම් ලෝහයේ රේඛීය ප්‍රසාරණතාව සොයන්න .
- 4 රේඛීය ප්‍රසාරණතාව $2 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1}$ වන ද්‍රව්‍යකින් සැදූ ලෝහ දණ්ඩක් 450 °C උෂ්ණත්වයක පවතින අතර එහි දිග 2m වේ. එය 30 °C දක්වා සිසිල් කළවිට දණ්ඩේ හි සිදුවන දිගෙහි අඩු වීම කොපමණ ද?
5. 380 °C ක උෂ්ණත්වයේ පවතින පින්තල දණ්ඩක දිග 2.5m කි. එය 30 °C දක්වා සිසිල් වූ විට දණ්ඩේ නව දිග සොයන්න. ($\alpha = 1.9 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1}$)
6. A හා B දඬු දෙකක් සාදා ඇත්තේ රේඛීය ප්‍රසාරණතාවන් පිළිවෙලින් $2 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1}$ හා $3 \times 10^{-6} \text{ K}^{-1}$ වන ද්‍රව්‍යයන් දෙකකි. දඬු දෙකම 20 °C උෂ්ණත්වයේ පවතින අතර A දණ්ඩේ දිග 10cm ද B දණ්ඩේ දිග 10.1 cm ද වේ. දඬු දෙකෙහි දිග සමාන වන උෂ්ණත්වය සොයන්න.
7. දිග 1.5m වන තඹ දණ්ඩක් සහ දිග 1m වන පින්තල දණ්ඩක් , එකක් කෙළවරට අනෙක පාස්සා සංයුක්ත දණ්ඩක් සාදා ඇත. දඬු දෙක ම එකම උෂ්ණත්වයේ පවතී. උෂ්ණත්වය 250 °C කින් ඉහළ නැංවූ විට සංයුක්ත දණ්ඩේ නව දිග සොයන්න.
8. 50 °C උෂ්ණත්වයක පවතින ඇලුමිනියම් දණ්ඩක හා 20 °C උෂ්ණත්වයක පවතින පින්තල දණ්ඩකට සමාන දිගක් පවතී. ඇලුමිනියම් හා පින්තලවල රේඛීය ප්‍රසාරණතා පිළිවෙලින් $2.5 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1}$ හා $1.9 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1}$ වේ. දඬු දෙකෙහි දිග සමාන වන පොදු උෂ්ණත්වය සොයන්න.

වර්ගඵල ප්‍රසාරණය අභ්‍යාසය

1. සමචතුරස්‍රාකාර ඇලුමිනියම් තහඩුවක පැත්තක දිග 10cm වේ. එහි උෂ්ණත්වය 150°C කින් ඉහළ නැංවූ විට වර්ගඵලය කොපමණ වැඩි වේ ද?
 $\beta = (5 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1})$

2. තුනී වානේ තහඩුවක පෘෂ්ඨ වර්ගඵලය 200cm² වේ එහි උෂ්ණත්වය 250°C කින් ඉහළ නැංවූ විට තහඩුවේ නව වර්ගඵලය සොයන්න.
 $\beta = (2.4 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1})$

3. 30°C උෂ්ණත්වයේ පවතින තඹ තහඩුවක් මැදින් අරය 7cm වන වෘත්තාකාර කොටසක් කපා ඉවත් කර ඇත. තහඩුවේ උෂ්ණත්වය 280°C දක්වා ඉහළ නැංවූ විට සිදුරෙන් නව වර්ගඵලය සොයන්න.
 $\beta = (3.3 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1})$

4. තුනී වානේ තහඩුවක් මැදින් පැත්තක දිග 5cm වන සම චතුරස්‍රාකාර කොටසක් ඉවත් කර ඒ වෙනුවට පැත්තක දිග 5cm වන තුනී තඹ තහඩුවක් සවිකර ඇති අතර පද්ධතියේ උෂ්ණත්වය 325 °C වේ. වානේ හා තඹවල වර්ගඵල ප්‍රසාරණය පිළිවෙලින් $2.4 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1}$ හා $3.3 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1}$ වේ. පද්ධතියේ උෂ්ණත්වය 25 °C දක්වා අඩුකළ විට ,

- I. තඹ තහඩුවේ නව වර්ගඵලය සොයන්න .
- II. වානේ තහඩුවේ පැවති සිදුරේ නව වර්ගඵලය සොයන්න
- III. තඹ තහඩුවත් වානේ තහඩු අතර හිඩසෙහි වර්ගඵලය සොයන්න .

5. 30°C උෂ්ණත්වයේ පවතින තුනී තහඩුවකට හා 20°C උෂ්ණත්වය පවතින තුනී ඇලුමිනියම් තහඩුවකට සමාන වර්ගඵල පවතී. වානේ හා ඇලුමිනියම්වල වර්ගඵල ප්‍රසාරණතා පිළිවෙලින් $2.4 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1}$ හා $5 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1}$ වේ නම් තහඩු දෙකෙහි වර්ගඵල සමාන වන පොදු උෂ්ණත්වය සොයන්න.

Copyright

පරිමා ප්‍රසාරණය අභ්‍යාසය

1. 30°C උෂ්ණත්වයේ පවතින වානේ ගෝලයක අරය 7cm වේ. එහි උෂ්ණත්වය 150°C දක්වා ඉහළ නැංවූ විට ලෝහ ගෝලයෙහි සිදුවන පරිමාවෙහි වැඩිවීම සොයන්න.

$(\gamma = 3.6 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1})$

2. 20°C උෂ්ණත්වයේ පවතින සනකාභ හැඩැති තඹ ලෝහ කුට්ටියක දිග පළල හා උස පිළිවෙළින් 10cm, 8cm හා 6cm වේ. එහි උෂ්ණත්වය 270°C දක්වා ඉහළ නැංවූ විට ලෝහ කුට්ටියේ නව පරිමාව සොයන්න. $(\gamma = 5 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1})$

3. 25°C උෂ්ණත්වයක පවතින පින්තල කුට්ටියක මධ්‍යයේ පරිමාව 50 cm^3 වන වායුමය කුහරයක් පවතී. උෂ්ණත්වය 325°C දක්වා ඉහළ නැංවූ විට කුහරයේ නව පරිමාව සොයන්න. $(\gamma = 5.7 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1})$

4. පරිමා ප්‍රසාරණතාව $3 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1}$ වන ද්‍රව්‍යයකින් සෑදූ ලෝහ කැබැල්ලක පරිමාව 100 cm^3 වේ. මෙය 30°C උෂ්ණත්වයේ පවතී. 30°C දී ලෝහයේ ඝනත්වය 4800 kgm^{-3} වේ. ලෝහ කැබැල්ලේ උෂ්ණත්වය 280°C දක්වා ඉහළ නංවනු ලැබේ.

1. ලෝහ කුට්ටියේ ඝනත්වය සොයන්න.
2. 280°C දී ලෝහ කුට්ටියේ පරිමාව සොයන්න.
3. 280°C දී ලෝහයේ ඝනත්වය සොයන්න.

අභ්‍යාස

1. 30°C උෂ්ණත්වයක පවතින වානේ ගෝලයක අරය 7cm වේ. එහි උෂ්ණත්වය 280°C දක්වා ඉහළ නංවනු ලැබේ. $(\alpha = 1.2 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1})$

- I. 30°C දී ගෝලයේ පෘෂ්ඨ වර්ගඵලය සහ පරිමාව සොයන්න.
- II. 280°C දී ගෝලයේ පෘෂ්ඨ වර්ගඵලය සහ පරිමාව සොයන්න.

2. 25°C උෂ්ණත්වයක පවතින පින්තල ඝනකයක පාදයක දිග 10 cm වේ. එහි උෂ්ණත්වය 200°C දක්වා ඉහළ නංවනු ලැබේ. $(\alpha = 1.9 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1})$

- I. 30°C දී ඝනකයේ එක් මුහුණතක පෘෂ්ඨ වර්ගඵලය හා ඝනකයේ පරිමාව සොයන්න.
- II. 200°C දී ඝනකයේ එක් මුහුණතක පෘෂ්ඨ වර්ගඵලය හා ඝනකයේ පරිමාව සොයන්න.